

A Dawes-terv végrehajtása.

Düsseldorf, szeptember 3. Degoutte tábornok a Németbírósággal való gazdasági egység gyors helyreállítása érdekében a megszállt Ruhr-vidéken teljesen felszabadította az automobilforgalmat és megengedte, hogy a megszállt területek és Németország között az árukereskedelmet újra felvegyék.

London, szeptember 3. Macdonald miniszterelnök Skóciából Genfbe utazásával egy éjszakát

Londonban töltött és a *Daily Herald* szerint értekezett bizalmasaival, annak a biztosnak küldetése tárgyában, akinek feladata lesz figyelemmel kísérni a Dawes-terv végrehajtásának eredményét. Mint a *Daily Herald* írja, a miniszterelnök elhatározta, hogy minden iparágból egy munkaadót és egy szakszervezeti képviselőt kér fel az ellenőrzésnél való közreműködésre.

Lassan indulnak az egyetemi beiratkozások.

Szeged, szeptember 3. (Saját tudósítónktól.) A Ferenc József-tudományegyetem előadásainak megkezdése még egy kissé messzi van, de szeptember elsején — mint rendszeren — megkezdődött a beiratkozás. Ez mindig némi izgalmat jelent a diákság körében s különösen azóta, amióta a nemzetgyűlés megszavazta a Haller-féle áldásos és sok hasznú numerus clausus.

A beiratkozás már elsején megkezdődött azok számára, akik a legutolsó szemeszterben már hallgatói voltak az egyetemnek. A beiratkozás határideje 12-éig tart. Azok a hallgatók, akik ezen a rendes terminuson nem tudnak megjelenni különböző elháríthatatlan akadályok miatt, a határidőn túl is beiratkozhatnak, de kellő időben okmannyal, vagy bizonyítvánnyal kell levélben bejelenteniük akadályoztatásuk okát az illetékes kar dékánjánál és ebben a levélben meghatározhatják azt a napot, amikor beiratkozásukat el tudják intézni. Ezek a pótbefirások azonban semmi körülmények között sem terjedhetnek túl október 6-án.

Három nap óta lehet így beiratkozni, azonban három nap óta csak igen gyéren jönnek a diákok és eddig a létszámnak csak egy igen kis hányada jelentkezett, jobbra azok a hallgatók, akik állandóan Szegeden laknak. Köz tudomásu ugyanis, hogy a szegedi egyetem hallgatóságának lényeges része vidéken és különösképpen a megszállt területeken tölti otthon a szünidőt és így csak az utolsó terminusra érkezik Szegedre. A szeptember eleji beiratkozásnál rendszerint csak a hallgatók fele jelentkezik, míg a teljes létszám csak októberben alakul ki, amikor már megérkezik mindenki.

Az első féléves hallgató-jelöltek beiratkozása az áldásos numerus clausus folytán már sokkal komplikáltabb. Ezeknek a fiatal embereknek már augusztusban folyamodni kellett X számú bizonyítvánnyal felszerelve az ugynevezett Igazoló Bizottsághoz, beiratkozási engedélyért. Ez az Igazoló Bizottság híven mérlegeli a numerus clausus paragrafusait és különösképpen figyelt, hogy a hallgató-jelölt „politikai magatartása” megfelel-e a törvény követelményeinek. A bi-

zottság hatodikán végzi az igazolásokat, az egyes karok pedig nyolcadikán határozzák meg, hogy a következő félévben mely új diákoknak szabad tanulniuk a szegedi egyetemen. A karok azonnal kihirdetik döntésüket és a boldog golyók végre szeptember 10-től 15-éig iratkozhatnak be.

Az egyetem épületében pedig most minden délelőtti sápadtarcu fiatal emberek álldogálnak órák száma, lesik a kinyitló ajtókat, lesik szorongva az esetleg kiszivárgó híreket, hogy melyiküknek adható meg az a nagy ajándék, hogy egy magyar egyetemen ihassanak a tudomány poharából. Ebben az évben feltűnő nagy számban jelentkeztek az új diákok és feltűnő, hogy ezeknek egy igen tekintélyes része nem az elmúlt júniusban végezte el a gimnázium, vagy redt nyolcadik osztályát. Igen sokan jelentkeztek olyanok — kellő okmányokkal —, akiket a bölcs numerus clausus folytán egyszerűen már visszavetett az egyetem. Újra próbálkoznak, ha nem is nagyon duzzadó reménnyel.

Hogy az előadásokat pontosan melyik nap kezdik meg, az ma még nincs eldöntve. Pfeiffer Péter rektor szerdán a fővárosba utazott ennek a kérdésnek elintézésére, valamint azért is, hogy mennyi tandíjat kell szedni a hallgatóktól a most következő félévben. Így ugyanis még nem állott az egyetem: egy falragasz van a feketetáblán, amely azt mondja, hogy majd később közlik a tandíj összegét a hallgatókkal, külön hirdetésben.

A tandíjmentességek ügyében egyébként szegénységi bizonyítvánnyal és az indexszel felszerelve kell folyamodni az egyetem tanári karához elseje és tizenkettedike között. A tanári kar a beiratkozások után határoz a tandíjmentességről és ezek a hallgatók, akik mentességet kaptak, szeptember 18., 19. és 20-ik napján iratkozhatnak be. A köztisztviselők gyermekeinek egyébként nem kell folyamodni a tandíjmentességért, csupán igazolni kell a köztisztviselőiséget és akkor minden további nélkül megkapják a köztisztviselői tandíjkedvezményt.

Kik laknak a szegedi iskolákban.

Szeged, szeptember 3. (Saját tudósítónktól.) A májusi közgyűlés elé indítványt terjesztett Wimmer Fülöp, javasolva, hogy a szegedi iskolákat végre adják át rendeltetésüknek s a tanács kövessen el mindent, hogy a tanév kezdetére ez a szándék meg is valósuljon.

A közgyűlés akkor helyesléssel vette tudomásul a tanácsnak addig követett eljárását, mellyel a magáncélokra lefoglalt iskolahelyiségek kiürítését állandóan szorgalmazta s utasította a tanácsot, hogy ebben a dologban újból indítson eljárást.

Ennek alapján a tanács elkezdte az adatgyűjtést arra nézve, hogy az egyes iskolákban kik vannak elhelyezve, van-e lakásigazolványuk, el van-e rendelve az elfoglalt lakás kiürítése s ha igen, miért nem hajtották azt végre?

Az eredmény szomorúan jellemzi az időket, a lakásnyomorúságot. A statisztika szerint az emberiség létszáma minden kétszáz évben duplázódik meg, de mostanában nyilvánvalóan megbukott a statisztika, mert a hősi halottak nagy száma ellenére zsúfoltak a faluk is, nemcsak a városok.

Normális körülmények között nincs lakás, ellenben azonnal akad dögvél, ha valaki megfizeti a 30—40—50 milliónyi lelépési díjat. Örök rejtély marad, hogy hova költöznek azok, akik eladták régi lakásukat. Az kétségtelen, hogy az ilyenek újabb lakás igénylésére való jussát könyörtelenül el kell a lakáshivatalnak utasítania.

A szegedi iskolák kényszerű lakói például a következők:

A Madách-utcai polgári iskolában, tantermekben és mellékhelyiségekben lakik Göttl Károly tanár, Kosztolányi Gyula tanár és dr. Balló István nyugalmazott makói tanfelügyelő.

A Széchenyi-téri iskolában Brunner Károlyné, kataszteri főmérnök özvegye, Brunner István rendőrtiszt és Brunner Károly tisztviselő (Brunnerné egy kérvényében elmondja, hogy 85 esetben fordult lakásért a lakáshivatalhoz.)

A g. keleti szerb iskola tantermében és mellékhelyiségeiben lakik Mandl Hermann szabósegéd. A tanítói lakást ugyanitt Konratovics Viktorné és leánya tartják elfoglalva. Ez egyébként háromszobás komplett lakás.

A zsidóiskola könyvtárában és mellékhelyiségeiben lakik Méray Margit polgári iskolai tanárnő. Ugyanezen épület tantermeit és a mellékhelyiségeket Cziganek Rezső postafőellenőr, Radoychevich Oszkár postafelügyelő és Ambrus Sándor írnok foglalták el.

Az ujszegedi elemi népiskolába költözött be Szinopek János szőregi igazgató-tanító.

Az óvodák közül a Becsey-utcai Berndt Jánosné nyug. óvónőnek ad hájékat. Bobcsék Istvánné a Teleki-utcai, Nemes Sándor nyug. igazgató-tanító a Gyertyámos-utcai, Horváth Lajos irodatiszt a Móra utcai, Horváth Erzsébet óvónő a Petőfi-sugarúti óvoda helyiségét foglalják el.

Az alsótanya-nagyszéksői állami elemi iskola

összes helyiségeit Sója Ferenc igazgató-tanító foglalta el, Kosóczy Ferenc nyugalmazott tanító a röskei, Tomkó János nyug. igazgató pedig az alsóközponti igazgató-tanítói helyiségeket.

A nyomozás megállapította, hogy Mandl és Konratovicsné szabályszerű tárgyaláson hozott határozat alapján lakják a lakást, a többi lakásnak eredetét azonban nem lehetett kinyomozni, ezek lakásigazolvánnyal sem rendelkeznek.

A lakáshivatal még a múlt év nyarán elrendelte az intézetek kiürítését, de mivel más lakást képtelen volt kiutalni, a végrehajtást nem lehetett foganatosítani. Több esetben maga a népjóléti miniszter függesztette föl a végrehajtást addig, amíg az érdekelték részére viszonyaiknak megfelelő lakás nem lesz kiutalható.

Múlt évi határozatában annyira ment előzékenyen a lakáshivatal, hogy az egész névsort nyilvántartásba vette, kötelezte az előadót, hogy ezeket az iskola-lakókat minden tárgyalásra mint igénylőket hívja meg s őket részesítse elsőbbségben. Azonkívül egy másik előadót utasított, hogy hivatalból képviselje a kiutasítandókat, illetve az azok közül meg nem jelenteket.

Ami mit lehessen tenni, ha nincs lakás?

El van foglalva még Ujszegeden a vakok intézete is, Zobay Ferenc menekült királyi ügyész lakik benne, akit az itélőtábla helyiségéből helyeztek ki, mikor az egyetem költözött oda, lakói továbbá Csizmazia Kálmán menekült fémipariskolai tanár és Eck Péter, a vakokat gyámolító orsz. egyesület temesvári intézetének repatriált gondnoka. Ők a kultuszminisztérium hozzájárulásával laknak ezen a helyen.

Annál érdekesebb a kultuszminiszter leirata a városhoz, melyben azt mondja, hogy „ezt a szociális intézményt eredeti rendeltetésétől csak az oktatási és nevelési érdekek súlyos sérelme mellett engedhetné továbbra elvonatni”, ezért tisztelettel felkéri a tanácsot, hogy helyezze el a lakókat, mert „a további bennlakásukhoz semmi szín alatt hozzá nem járul”. Elvárja azonkívül, hogy a kama'mentes kölcsönből épített bérpalotába „elsősorban, mindenkit megelőzőleg, azok a családok jelöltenek ki lakókként, akik a vakok intézetét eddig eredeti rendeltetésétől elvonták”.

Szeged nyomban válaszolt a leiratra, tudomásul adva, hogy az építendő bérházakok fele részé föltölt a népjóléti miniszter rendelkezik, ezeket elsősorban a lakásnélküli egyetemi tanárok kapják, a többit pedig az elemi iskolákban lakók kitelepielésére óhajják igénybe venni. Elég példátlan eset, hogy a szőregi iskolaigazgató ujszegedi iskolát tart lefoglalva. Egyébként is a vakok intézetének lakóit csakis bírói felmondás alapján lehet kilakoltatni. Fel is hívta a tanács a vakok igazgatóját, hogy a kilakoltatási eljárást tegye folyamatba.

Igy áll, az iskolaév elején, teljesen összébogozva, a helyzet és nem tud rajta segíteni a legnagyobb jóakarát sem. A lakáshivatal képtelen régi határozatát végrehajtani, mert ez attól van függővé téve, hogy új lakást kell adnia, üres lakással pedig nem rendelkezik. Ennélfogva kilakoltatás sincs.

Hogy végül teljes legyen a bonyodalom, idetartozik ez az apróság is. A vakok intézetében lakó Csizmazia Kálmánt a nagykanizsai fémipariskola igazgatójává nevezték ki, ahol természetben kap lakást, a szegedi, hat helyiségből álló, lakását mégsem hagyja el. A tanács most a kultuszminisztert kéri, hogy utasítsa Csizmaziát az intézet elhagyására.

Pusztító ciklon söpört végig a Kis-Antillákon.

Newyork, szeptember 3. A lapok értesülése szerint a Kis-Antillák szigetein rettenetes erejű ciklon dühöngött, amely irtózatoss pusztítást vitt végbe és igen sok emberéletet is kioltott. Montserrat szigeten a forgószél gyári épületeket rombolt szét, tönkretette az egész termést, Tortola szigetén elpusztította a gyapotültetvényeket, Nevis szigetén megölt négy embert és szétrombolt mintegy háromszáz házat, a Virginia szigeten több ezer ház pusztult el és majdnem száz ember vesztette életét. Igen sok hajóról, melyeket a ciklon a tengeren ért, nincs hír.

Aranyérem és díszoklevéllel kitüntetve.

Kotlár Rudolf

ércfényező és mázoldmester 155

Szeged, Kossuth-utca 25 (volt internátus). Telefon 15-88. Fényező és festőipari tanoncképző műhely.